

3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2023 (CCFUP)

Subject : Sanskrit

Course: SANS1011 (MAJOR)

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the right hand margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

1. प्रत्येकात् विभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दशप्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधीयताम्।
2×10=20

विभाग: - 'क'

- (a) रघुवंशमहाकाव्यस्य रचयिता कः? अत्र कति सर्गाः सन्ति?
(b) 'प्रियङ्करो मे प्रिय इत्यनन्दात्'— इति मत्वा का कदा आनन्दिता अभूत्?
(c) 'विडौजस् कः' भवति? कश्च तस्य अग्रजः?
(d) सीता कदा किमर्थं पञ्चाग्नितपः कर्तुमैच्छत्?
(e) प्रकृतिप्रत्ययः निरूप्यताम्—
(i) चक्रन्द
(ii) विहाय

विभाग: - 'ख'

- (a) किरातार्जुनीयम् इति महाकाव्यस्य टीकाकारः कः? तस्य टीकायाः नाम किम्?
(b) सन्धिविच्छेदः क्रियताम् —
(i) वसूपमानस्य
(ii) कुरवश्चकासति
(c) वनवासकाले युधिष्ठिरः कस्मिन् वने अवसत्? कस्तावत् 'वर्णिलिङ्गी'?
(d) 'क्व भूपतीनां चरितं क्व जन्तवः' - कोऽत्र वक्ता? 'क्व' शब्दद्वयस्य किं तात्पर्यम्?
(e) दण्डप्रयोगस्य विषये दुर्योधनः कां नीतिम् अनुसृतवान्?

विभाग: - 'ग'

- (a) 'वृहत्त्रयी' पदेन किं बोध्यते?
(b) महाभारतमवलम्ब्य एकस्य महाकाव्यस्य नाम लिख्यताम्। केन रचितं महाकाव्यमिदम्?
(c) रामायणे कति काण्डानि सन्ति? नामानि लिख्यन्ताम्।
(d) शारिपुत्तप्रकरणस्य रचयिता कः? प्रकरणेऽस्मिन् कति अङ्काः सन्ति?
(e) 'नैषधचरितम्' इति महाकाव्ये नैषधः कः आसीत्? महाकाव्यस्यास्य मुख्यरसः कः?

2. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नचतुष्टयं लिख्यताम्। तन्मध्ये प्रश्नद्वयं अवश्यमेव संस्कृतभाषया समाधीयताम्। 5×4=20

(a) अर्थः लिख्यताम् —

नृपस्य वर्णाश्रमपालनं यत् स एव धर्मो मनुना प्रणीतः।

निर्वासिताऽप्येवमतस्त्वयाऽहं तपस्विसामान्यमवेक्षणीया॥

(b) अर्थः लिख्यताम् —

कृतप्रणामस्य महीं महीभूजे जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः।

न विव्यथे तस्य मनः न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः॥

(c) सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् —

(i) वाच्यस्त्वया मद्बचनात् स राजा वह्नौ विशुद्धामपि यत् समक्षम्।

मां लोकवादश्रवणादहासीः श्रुतस्य किं तत् सदृशं कुलस्य॥

अथवा,

(ii) कृतारिषड्वर्गजयेन मानवीमगम्यरूपां पदवीं प्रपित्सुना।

विभज्य नक्तन्दिवमस्ततन्निष्ठा वितन्यते तेन नयेन पौरुषम्॥

(d) भावसम्प्रसारणं कुरु —

(i) वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः।

अथवा,

(ii) पयोदवातादिव दर्पणस्य।

(e) 'सौन्दरनन्दम्' इति काव्यं केन विरचितम्? काव्यस्यास्य वैशिष्ट्यानि संक्षेपतः लिख्यन्ताम्।

'सौन्दरनन्दम्' काव्ये रचयिता के? उक्त काव्ये वैशिष्ट्यासमूह संक्षेपे लेखो।

(f) 'शिशुपालवधम्' इति महाकाव्यस्य उत्सः कः ग्रन्थः? महाकाव्यस्यास्य विषये संक्षेपेण परिचयः प्रदेयः।

'शिशुपालवधम्' महाकाव्ये उत्स की? उक्त महाकाव्ये विषयवस्तु संक्षेपे लेखो।

3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कस्यचित् प्रश्नद्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्।

10×2=20

(a) रामायणस्य रचनाकालमवलम्ब्य एकः प्रबन्धः विरचनीयः।

रामायणे रचनाकाल अवलम्बने একটি প্রবন্ধ লেখো।

(b) कालिदासस्य काव्येषु प्रकृतेः यत् सौन्दर्यं चित्रितं तद वर्णयताम्।

কালিদাসের কাব্যে প্রতিফলিত প্রকৃতির সৌন্দর্য চিত্রিত করো।

(c) 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य चतुर्दशसर्गानुसारं सीतायाः चरित्रं वर्णयताम्।

'রঘুবংশম্' মহাকাব্যানুসরণে সীতার চরিত্র বর্ণনা করো।

(d) 'भारवेरर्थगौरवम्'— पाठ्यांशमनुसृत्य विचारयत।

পাঠ্যাংশানুসরণে 'ভারবেরর্থগৌরবম্' উদ্ধৃতির যথার্থ্য নিরূপণ করো।

3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2023 (CCFUP)

Subject : Sanskrit

1345

Course: SANS1021 (MINOR)

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the right hand margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

1. प्रत्येकात् विभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दशप्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधीयताम्।

2×10=20

विभाग:- 'क'

- (a) 'आसीत् स दोलाचलचित्तवृत्तिः' - 'स' पदेन कः बोध्यः? कथं स दोलाचलचित्तवृत्तिः अभवत्?
- (b) रघुवंशस्य चतुर्दशसर्गस्य विशेषनाम किमस्ति? 'वैदेहिबन्धुः' कः आसीत्?
- (c) 'ततार सन्धामिव सत्यसन्धः' - कः खलु सत्यसन्धः? अस्य श्लोकस्य अन्तर्निहितार्थः स्पष्टीक्रियताम्।
- (d) सीतापवादः पौरैषु कथं सञ्चारितः जातः?
- (e) 'द्विपेन्द्रः' कः? 'द्विपेन्द्रः' किं न सहते?

विभाग:- 'ख'

- (a) 'निहन्ति दण्डेन स धर्मविप्लवम्' - अस्य श्लोकस्य अन्तर्निहितार्थः निरूप्यताम्।
- (b) 'न बाधतेऽस्य त्रिगणः परस्परम्' - अत्र 'त्रिगणः' इति शब्दस्यार्थः स्पष्टीक्रियताम्।
- (c) 'किरातार्जुनीयम्' इति काव्यं केन विरचितम्? काव्येऽस्मिन् कति सर्गाः विद्यन्ते?
- (d) सन्धिविच्छेदः क्रियताम् -
  - (i) वसूपमानस्य
  - (ii) भियस्त्वदेष्यतीरहो
- (e) के राज्ञां हितैषिणः?

विभाग:- 'ग'

- (a) शिशुपालवधस्य सर्गसंख्याः कति?
- (b) नैषधचरितस्य नायिका-नायकौ कौ स्तः?
- (c) अश्वघोषस्य समयकालः कः? सः कस्य सभाकविः आसीत्?
- (d) कुमारसम्भवस्य उत्सः कः भवति?
- (e) भट्टिकाव्यस्य मुख्यरसः कः भवति?

2. নিম্নলিখিতেষু যথেষ্ট প্রশ্নচতুষ্টয়ং লিখ্যতাং। তন্মধ্যে প্রশ্নদ্বয়ং অবশ্যমেব সংস্কৃতভাষয়া লিখ্যতাং। 5×4=20

(a) অর্থ: লিখ্যতাং —

অর্থ লেখো —

অবৈমি চৈনামনঘেতি কিন্তু লোকাপবাদো বলবান্ মতো মে।

ছায়া হি ভূমে: শশিনো মলত্বেনারোপিতা শুদ্ধিমত: প্রজাভি:।।

(b) অর্থ: লিখ্যতাং —

অর্থ লেখো —

দ্বিষাং বিঘাটায় বিধাতুমিচ্ছতো রহস্যনুজ্ঞামধিগম্য ভূভূত:।

স সৌষ্টবৌদার্যবিশেষশালিনীং বিনিশ্চিতার্থামিতি বাচমাদদে।।

(c) সপ্রসঙ্গং ব্যাখ্যায়তাং —

সপ্রসঙ্গ ব্যাখ্যা লেখো —

(i) স কিংসখা সাধু ন শাস্তি যোঽধিপং হিতান্ন য: সংশ্রুতে স কিংপ্রভু:।

সদানুকূলেষু হি কুর্বতে রতিং নৃপেষ্বমাত্যেযু চ সর্বসম্পদ:।।

অথবা, অথবা,

(ii) সাঽহং তপ: সূর্যনিবিষ্টদৃষ্টিরূর্ধ্বং প্রসূতেশ্চরিতুং যতিষ্যে।

ভূয়ো যথা মে জননান্তরেঽপি ত্বমেব ভর্তা ন চ বিপ্রয়োগ:।।

(d) ভাবসম্প্রসারণং কুরু —

ভাবসম্প্রসারণ করো —

(i) যশোধনানাং যশো গরীয়:।

অথবা, অথবা,

(ii) অহো দুরন্তা বলবদ্বিরোধিতা।

(e) 'কুমারসম্ভবম্' মহাকাব্যম্ কেন বিবচিতম্? অস্মিন্ মহাকাব্যে কতি সর্গা: সন্তি? অস্য মহাকাব্যস্য বৈশিষ্ট্যানি লিখ্যন্তাম্।

'কুমারসম্ভবম্' মহাকাব্য কে রচনা করেছেন? এই মহাকাব্যের কটি সর্গ আছে? এই মহাকাব্যের বৈশিষ্ট্যগুলি লেখো।

(f) মহাভারতস্য রচনাকালো নিরূপণীয়:।

মহাভারতের রচনাকাল নিরূপণ করো।

3. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु कस्यचित् द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्।

10×2=20

নীচের প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) संस्कृतसाहित्ये रामायणस्य प्रभावः आलोच्यताम्।

संस्कृतसाहित्ये रामायणेर प्रभाव आलोचना करो।

(b) पाठ्यांशानुसारेण सीतया सह लक्ष्मणस्य कथोपकथनं विशदीक्रियताम्। अस्यामुक्तिप्रत्युक्तौ लक्ष्मणस्य यत् चरित्रं प्रकाशितं तत् स्पष्टीक्रियताम्।

पाठ्यांशানুসারে সীতার সঙ্গে লক্ষ্মণের কথোপকথন আলোচনা করো। এই কথোপকথনের আলোকে লক্ষ্মণের চরিত্র বিশ্লেষণ করো।

(c) 'नारिकेलफलसम्मितं वचो भारवेः' - विश्लिष्यताम्।

'नारिकेलफलसम्मितं वचो भारवेः'— উক্তিটি বিশ্লেষণ করো।

(d) टीका लिख्यताम् —

টীকা লেখো—

(i) मेघदूतम्

মেঘদূতম্

(ii) भट्टिकाव्यम्

ভট্টিকাব্যম্

3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2023 (CCFUP)

Subject : Sanskrit
Course: SANS1051 (SEC)

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the right hand margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु पञ्चानां प्रश्नानामुत्तरं देवनागरीलिपिमाश्रित्य सुरगिरा प्रदेयम्। 2×5=10

- (a) निम्नलिखितेषु पदेषु कस्यचित् पदद्वयस्य वचनं विभक्तिं च निरूपयत।
वणिजः, सम्राजि, चन्द्रमसे, मासः
- (b) निम्नलिखितेषु पदेषु द्वयोः पदयोः चतुर्थाविभक्तेः एकवचनस्य रूपं लिखत :
देव, कवि, मातृ, नदी
- (c) प्रदत्तेषु धातुरूपेषु द्वयोः पुरुषं वचनं च निर्दिशत :
कुरु, गच्छेयुः, अभवन्, सेवे
- (d) निम्नलिखितेषु द्वयोः लृट्-लकारस्य प्रथमपुरुषस्य बहुवचने रूपं लेखनीयम् :
दृश्, पठ्, लभ्, पच्
- (e) कः "लघुसिद्धान्तकौमुदी" इति ग्रन्थस्य प्रणेता?
- (f) "तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य" – अस्य सूत्रस्यार्थः लघुसिद्धान्तकौमुदीग्रन्थे यदुक्तं तद् लिख्यताम्।
- (g) निम्नलिखितेषु पदेषु कस्यचित् पदद्वयस्य व्युत्पत्तिं निरूपयत :
लक्ष्मीवान्, पठितव्यम्, शिष्यः, दाशरथिः
- (h) निम्नलिखितेषु द्वयोः परिनिष्ठितं रूपं लिखत :
कृ + ण्यत्, पच् + क्त, पा-सन् + लट्-तिप्, प्र-वस् + ल्यप्

2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 5×2=10

निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

- (a) নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যেকোনো পাঁচটি পদ ব্যবহার করে সংস্কৃত ভাষায় বাক্যগঠন করো।
নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যেকোনো পাঁচটি পদ ব্যবহার করে সংস্কৃত ভাষায় বাক্যগঠন করো।
দেবায়, মুনী, সভায়াম্, মহ্যম্, পঠতু, দদাতি, জানন্তি, সেবতাম্
দেবায়, মুনী, সভায়াম্, মহ্যম্, পঠতু, দদাতি, জানন্তি, সেবতাম্

- (b) সুদ্রব্যুপাস্য: - ইতি প্রয়োগস্য সিদ্ধিপ্রক্রিয়া সমূত্রং প্রতিপাদয়ত।
 'সুদ্রব্যুপাস্যঃ' - এই সূত্রের সিদ্ধিপ্রক্রিয়া সমূত্র প্রতিপাদন করো।
- (c) সচ্চরিতম্ - ইতি প্রয়োগস্য সিদ্ধিপ্রক্রিয়া সমূত্রং প্রতিপাদয়ত।
 'সচ্চরিতম্' - এই প্রয়োগের সিদ্ধিপ্রক্রিয়া সমূত্র প্রতিপাদন করো।
- (d) সোদাহরণম্ 'ক্ভাচ্' 'ল্যপ্' চৈতয়ো: প্রত্যয়योर्मধ্যে ভেদান্ আলোচয়।
 উদাহরণ সহযোগে 'ক্ভাচ্' এবং 'ল্যপ্' প্রত্যয়ের মধ্যে ভেদসমূহ আলোচনা করো।

3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् :

10×2=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- (a) 'इको यणचि' 'स्थानेऽन्तरतमः' चेत्यनयो: द्वयो: सूत्रयो: व्याख्यानं करणीयम्।
 'ইকো যণচি', 'স্থানেঃস্তরতমঃ' - এই দুটি সূত্রের ব্যাখ্যা লেখো।
- (b) 'स्तो: श्चुना श्चु:' 'झलां जशोऽन्ते' चेत्यनयो: द्वयो: सूत्रयो: व्याख्यानं क्रियताम्।
 'স্তোঃ শ্চুনা শ্চুঃ' এবং 'ঝলাং জশোঃস্তে' - এই দুটি সূত্রের ব্যাখ্যা লেখো।
- (c) संस्कृत-व्याकरणे केषु अर्थेषु 'सन्' 'यङ्' चेत्यनयो: द्वयो: प्रत्यययो: प्रयोग: परिलक्ष्यते? दृष्टान्तयोगेन तदालोच्यताम्।
 সংস্কৃত ব্যাকরণে 'সন্' এবং 'যঙ্' এই দুটি প্রত্যয়ের প্রয়োগ কোন্ কোন্ অর্থে হয়?
- (d) कस्यचिदेकस्य धातो: पञ्चानां लकाराणां रूपाणि लिखत — दृश्, स्था।
 যেকোনো একটি ধাতুর পাঁচটি লকারের রূপ লেখো — দৃশ, স্থা।

0132

3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2023
(under CCFUP of NEP 2020)

Time: 1½ Hours

Subject : SANSKRIT

Full Marks: 40

Course: AEC

Course Code : SANS1041 (AEC)

Course Title : Language Skills

Roll No.: ..... Registration No. .... of 20

INSTRUCTIONS TO THE EXAMINEE

1. The Question-cum-Answer Booklet comprised of 40 Questions and each Question carrying 1 (one) mark.
2. Each Question possesses 4 (four) Answer Options (A), (B), (C) and (D) of which only one option bears Correct Answer.
3. Completely darken the respective circle for your response as shown below—
Correct method ● Wrong method ☑ ☒ ○
4. Each Correct Answer will be credited with 1 (One) Mark.
5. If an Examinee attempts more than one Option for a Question, the attempt will be considered as WRONG Answer.
6. No Mark will be deducted for attempting Wrong Answer or Incorrect attempts.
7. Only Blue/Black Ink Pen is to be used for Answering Question.
8. No Electronic Gadget (Calculator, Mobile Phone, Laptop, I-Pad, Camera etc.), Papers (Other than Admit Card) will be allowed inside the Examination Hall.
9. No Loose sheet will be provided for scribbling and No Paper is to brought in this purpose. Any Examinee found with incriminating Documents in his/her possession— he/she will be Expelled.
10. All rough work must be done in the page provided in the Question-Answer-Booklet, and the said Page of the Booklet **must not be torn out.**
11. No Examinee will be allowed to leave the Examination Hall until an Hour has elapsed from the commencement of the Examination.
12. As per order of the Executive Council all Answer Scripts will be preserved for one year from the date of Publication of Results.

১. Question-cum-Answer Booklet-এ মোট ৪০টি প্রশ্ন আছে এবং প্রতিটি প্রশ্নের মান ১ (এক)।
২. প্রতিটি প্রশ্নের জন্য ৪ (চার)টি করে Option (A), (B), (C) এবং (D) থাকবে, এর মধ্যে একটি সঠিক উত্তর নির্দেশ করবে।
৩. সঠিক উত্তরের জন্য নির্দিষ্ট বৃত্তটিকে সম্পূর্ণ রূপে কালো করতে হবে তা নীচে দেখানো হল—
সঠিক পদ্ধতি ● ভুল পদ্ধতি ☑ ☒ ○
৪. প্রতিটি সঠিক উত্তরের মান ১ (এক)।
৫. যদি কোনো পরীক্ষার্থী একটি প্রশ্নের একাধিক উত্তর দেয় তাহলে সেটি ভুল উত্তর হিসেবে গণ্য হবে।
৬. ভুল উত্তরের জন্য কোনো নম্বর বাদ যাবে না।
৭. উত্তর লেখার জন্য কেবলমাত্র নীল অথবা কালো কালির কলম ব্যবহার করা যাবে।
৮. পরীক্ষাকেন্দ্রের মধ্যে কোনো ইলেকট্রনিক্স যন্ত্রাদি (ক্যালকুলেটর, মোবাইল ফোন, ল্যাপটপ, আই-প্যাড, ক্যামেরা ইত্যাদি), কাগজ (কেবলমাত্র অ্যাডমিট কার্ড ছাড়া) নিয়ে প্রবেশ নিষেধ।
৯. হিজিবিজি বা রাফ লেখার জন্য কোনো বাড়তি কাগজ দেওয়া যাবে না এবং এই উদ্দেশ্যে কোনো কাগজ আনা যাবে না। কোনো পরীক্ষার্থীর কাছে নকল-এর মতো অপরাধমূলক কাগজ থাকলে সেই ছাত্র/ছাত্রীকে বহিষ্কার করা হবে।
১০. সমস্ত 'রাফ ওয়ার্ক' প্রশ্ন-উত্তর-পুস্তিকার সঙ্গে থাকা নির্দিষ্ট পাতাতেই করতে হবে এবং উত্তরপত্র জমা দেবার সময় পাতাটি ছিঁড়ে নেওয়া যাবে না।
১১. পরীক্ষা শুরু থেকে এক ঘণ্টা সময় অতিবাহিত না হলে কোনো পরীক্ষার্থী পরীক্ষার হল থেকে বের হতে পারবে না।
১২. বিশ্ববিদ্যালয় কর্ম সমিতি কর্তৃক গৃহীত সিদ্ধান্ত অনুসারে পরীক্ষার ফল প্রকাশের দিন থেকে এক বছরের জন্য উত্তরপত্র সংরক্ষিত থাকবে।

Section-A

Unit-I

समुचितस्य अनुदितवाक्यस्य चयनं कुरु।

1×10=10

1. He speaks.

- (A) तौ वदतः।
- (B) ते वदन्ति।
- (C) सः वदति।
- (D) सा वदन्ति।

2. Mother cooks.

- (A) माता पचति।
- (B) मातरौ पचतः।
- (C) मातरः पचन्ति।
- (D) मातरं पचति।

3. Siva protects.

- (A) शिवं रक्षति।
- (B) शिवाय रक्षति।
- (C) शिवः रक्षति।।
- (D) शिवात् रक्षति।

4. Monkeys run.

- (A) वानरः धावति।
- (B) वानरौ धावतः।
- (C) वानराः धावन्ति।
- (D) वानरान् धावन्ति।

5. Fire burns.

- (A) अग्निं दहति।
- (B) अग्नी दहति।
- (C) अग्नयः दहन्ति।
- (D) अग्निः दहति।

6. Man tells.

- (A) मनुष्याः वदन्ति।
- (B) मनुष्यः वदति।
- (C) मनुष्यौ वदतः।
- (D) मनुष्यान् वदन्ति।

7. They read books.

- (A) सः पुस्तकं पठति।
- (B) तौ पुस्तकं पठतिः।
- (C) ते पुस्तकानि पठन्ति।
- (D) अहं पुस्तकं पठामि।

8. We will go to school.

- (A) अहं विद्यालयं गमिष्यामि।
- (B) आवां विद्यालयं गमिष्यावः।
- (C) वयं विद्यालयं गमिष्यामः।
- (D) यूयं विद्यालयं गमिष्यामः।

9. I play in playground.

- (A) अहं क्रीडाक्षेत्रे क्रीडामि।
- (B) आवं क्रीडाक्षेत्रे क्रीडावः।
- (C) वयं क्रीडाक्षेत्रे क्रीडामः।
- (D) स क्रीडाक्षेत्रे क्रीडति।

10. Two girls are dancing.

- (A) द्वौ बालकौ नृत्यतः।
- (B) बालिके नृत्यतः।
- (C) बालकद्वयं नृत्यति।
- (D) बालिकाः नृत्यन्ति।

Unit-II

সমুচিতস্য বহ্বানুবাদস্য চয়নং কুরু।

1×10=10

11. অহং তত্র গচ্ছামি।

- (A) তারা সেখানে যাচ্ছে।
- (B) সে সেখানে যাচ্ছে।
- (C) আমি সেখানে যাচ্ছি।
- (D) তুমি সেখানে যাচ্ছ।

12. ছাত্রঃ বেদং পঠতি।

- (A) ছাত্রটি বেদ পড়ছে।
- (B) ছাত্রটি বেদ পড়েছিল।
- (C) ছাত্রটি বেদ পড়বে।
- (D) ছাত্রটির বেদ পড়া উচিত।

13. বালকঃ চন্দ্রং মন্থয়তি।

- (A) বালকটি চন্দ্র দেখেছিল।
- (B) বালকটি চন্দ্র দেখবে।
- (C) বালকটির চন্দ্র দেখা উচিত।
- (D) বালকটি চন্দ্র দেখছে।

14. সূর্যঃ প্রাতঃ উদৈতি।

- (A) সূর্যের দ্বারা সকালে ওঠা হয়।
- (B) সূর্য সকালে ওঠে।
- (C) সূর্য সকালে উঠবে।
- (D) সূর্য সকালে উঠুক।

15. সীতা বিদ্যালয়ম্ অগচ্ছন্।

- (A) সীতা বিদ্যালয় যায়।
- (B) সীতা বিদ্যালয় যাবে।
- (C) সীতা বিদ্যালয়ে গিয়েছিল।
- (D) সীতার দ্বারা বিদ্যালয়ে যাওয়া হবে।

16. সদা সৎকর্ম কুর্যাত্।

- (A) কখনোই সৎকর্ম করা উচিত নয়।
- (B) সর্বদা সৎকর্ম করা উচিত।
- (C) সর্বদা সৎকর্ম করবে।
- (D) সর্বদা সৎকর্ম করুক।

17. অহং প্রতিদিনং মহাবিদ্যালয়ং গচ্ছামি।

- (A) আমি প্রতিদিন বিদ্যালয়ে যাই।
- (B) আমি প্রতিদিন মহাবিদ্যালয়ে যাই।
- (C) আমি প্রতিদিন মহাবিদ্যালয়ে যাব।
- (D) আমি প্রায় মহাবিদ্যালয়ে যাই।

18. বসন্তে কোকিলাঃ কূজনতি।

- (A) বসন্তকালে কোকিলেরা কূজন করুক।
- (B) বসন্তকালে কোকিলেরা কূজন করবে।
- (C) বসন্তকালে কোকিলেরা কূজন করে।
- (D) বসন্তকালে কোকিলেরা কূজন করেছিল।

19. অযোধ্যায়াং দশরথঃ ইতি রাজা আসীত্।

- (A) অযোধ্যাতে দশরথ নামে রাজা আছে।
- (B) অযোধ্যাতে দশরথ নামে রাজা আসবে।
- (C) অযোধ্যাতে দশরথ নামে রাজা ছিল।
- (D) অযোধ্যায় দশরথ নামে রাজা আজও আছেন।

20. বনে ব্যাঘ্রঃ তিষ্ঠতি।

- (A) বনে বাঘগুলি থাকে।
- (B) বনে বাঘটি থাকে।
- (C) বনে বাঘগুলি ছিল।
- (D) বনে বাঘেরা থাকবে।

Section-B

अधोलिखितम् अनुच्छेदम् आश्रित्य शून्यस्थानं पूरयत।

1×10=10

दीपावलिः प्राचीनतमं पर्व। अस्मिन् दिने सर्वाधिकम् आकर्षकं मनोरञ्जनं भवति स्फोटकानाम् आस्फोटनम्। विचित्राणि वर्णयुक्तानि स्फोटकानि आकाशे भूमौ च विविधरूपाणि दर्शयन्ति। जनाः तानि दृष्ट्वा तुष्यन्ति। परन्तु अति सर्वत्र वर्जयेत्। रात्रौ आस्फोटकानां शब्दः कर्णौ बधिरीकरोति वायुमण्डलं च दूषयति। पुरा तु जनसंख्या सीमिता आसीत्। वृक्षाः वायुं शुद्धं कुर्वन्ति स्म। इदानीं जनसंख्या प्रवृद्धाः वृक्षसंख्या क्षीणा। विस्फोटकेभ्यः निर्गतः धूमः रूग्णान् पीडयति, नवजातशिशुभ्यः हानिकरः सिध्यति। दीपावलि समये शरदि आकाशः निर्मलः भवति। सर्वत्र पवित्रता विराजते। अतः वयम् आनन्देन दीपावलिम् मानयेम, वसुन्धरां भूषितां कुर्याम न तु दूषिताम्। सर्वेषां जीवनं सुखमयं भवेत्। किं तेन उत्सवेन यः कस्मैचित् अपि कष्टकरः भवेत्? मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् इति अस्माकम् आदर्शः।

21. दीपावलिः _____ ऋतौ भवति।

- (A) वर्षासु
- (B) ग्रीष्मे
- (C) शरदि
- (D) शिशिरे

22. दीपावलिपर्वणि सर्वत्र _____ विराजते।

- (A) पवित्रता
- (B) दूषः
- (C) अपवित्रता
- (D) हिंसा

23. _____ वायुं शुद्धं कुर्वन्ति।

- (A) पशवः
- (B) असुराः
- (C) वृक्षाः
- (D) विस्फोटकाः

24. स्फोटकानां धूमः _____ पीडयति।

- (A) मत्स्रान्
- (B) पशून्
- (C) पक्षिणः
- (D) रूग्णान्

25. दीपावलिः _____ पर्व।

- (A) नवीनतमं
- (B) अर्वाचीनतमं
- (C) मध्यकालिकं
- (D) प्राचीनतमं

26. सुखमयं इत्यस्य कः विपरीतशब्दः प्रयुक्तः?

- (A) दुःखमयं
- (B) कष्टप्रदायकं
- (C) पीडादायकं
- (D) आनन्दमयं

27. 'सर्वत्र पवित्रता विराजते' अत्र किं क्रियापदम् अस्ति?

- (A) सर्वत्र
- (B) पवित्रता
- (C) विराजते
- (D) नास्ति

28. रात्रौ आस्फोटकानां शब्दः _____ दूषयति।

- (A) आकाशमण्डलम्
- (B) भुमण्डलम्
- (C) नभोमण्डलम्
- (D) वायुमण्डलम्

29. स्फोटकानि _____ विविधरूपाणि दर्शयन्ति।

- (A) वायु भूमौ च
- (B) आकाशे भूमौ च
- (C) अरण्ये भूमौ च
- (D) जले भूमौ च

30. प्रबन्धस्य उपयुक्तं शीर्षकं लिखतु।

- (A) दीपावलिपर्व
- (B) शारदोत्सवपर्व
- (C) वर्षवरणोत्सवः
- (D) स्वतन्त्रतादिवसोत्सवः

Section-C

उपयुक्तपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।

1×10=10

एकस्य वृक्षस्य शाखासु अनेके काकाः वसन्ति स्म। तस्य वृक्षस्य _____ एकः सर्पः अपि अवसत्। काकानाम् अनुपस्थितौ _____ काकानां शिशून् खादति स्म। काकाः _____ आसन्। तेषु एकः _____ काकः उपायम् _____ वृक्षस्य _____ जलाशयः आसीत्। तत्र एकाः राजकुमारी स्नातुं _____ आगच्छति स्म। _____ स्थितं तस्याः आभरणम् आदाय एकः काकः वृक्षस्य उपरि अस्थापयत्। राजसेवकाः काकम् अनुसृत्य _____ समीपम् अगच्छन्। तत्र ते तं सर्पं च अमारयन्। अतः एवोक्रम् _____ सर्वं सिद्धयति।

31. (A) कोटरे
(B) कोटरात्
(C) कोटरस्य
(D) कोटरः

32. (A) सर्पाः
(B) सर्पः
(C) सर्पे
(D) सर्पान्

33. (A) दुःखिताः
(B) दुःखितः
(C) दुःखिता
(D) दुःखितान्

34. (A) बृद्धः
(B) बृद्धान्
(C) बृद्धाय
(D) बृद्धस्य

35. (A) अचिन्तयन्
(B) अचिन्तयत्
(C) अचिन्तयताम्
(D) अचिन्तयम्

36. (A) समीपस्य
(B) समीपाय
(C) समीपे
(D) समीपात्

37. (A) जलाशये
(B) जलाशयम्
(C) जलाशयात्
(D) जलाशयः

38. (A) शीलां
(B) शीलायाः
(C) शीलायां
(D) शीलायै

39. (A) वृक्षस्य
(B) वृक्षात्
(C) वृक्षान्
(D) वृक्षेण

40. (A) उपायस्य
(B) उपायाय
(C) उपायम्
(D) उपायेन